

Vergaderjaar 2017–2018

33 694

Internationale Veiligheidsstrategie

U

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 maart 2018

Nederland is een veilig en welvarend land. We gaan dan ook met vertrouwen de toekomst tegemoet. Maar de wereld staat niet stil. De veiligheidssituatie van en rondom het Koninkrijk is de afgelopen jaren veranderd. Op een aantal punten is deze verslechterd en onze veiligheid geen vanzelfsprekendheid. Aan vrede en veiligheid moeten we hard blijven werken. Wereldwijd voor een veilig Nederland.

Aanleiding

Zoals in het regeerakkoord gesteld, grijpen binnenlandse en internationale veiligheidsproblemen in elkaar. Oorlogen en instabiele landen in de regio's rond Europa zijn daarvan vaak de oorzaak net als van vluchtelingenstromen naar Europa en Nederland. Het buitenland is steeds belangrijker geworden voor de nationale veiligheid. Daarom is besloten tot het opstellen van een Geïntegreerde Buitenland- en Veiligheidsstrategie (GBVS). Met de GBVS geeft het kabinet tevens invulling aan de in het regeerakkoord aangekondigde vervanging van de Internationale Veiligheidsstrategie uit 2013. De GBVS biedt de strategische kaders voor wat het kabinet internationaal doet voor de veiligheid van Nederlanders, Nederland en het Koninkrijk. De GBVS is daarom mede gekoppeld aan de invulling van de extra investeringen van dit kabinet in de Nederlandse diplomatie, ontwikkelingssamenwerking, krijgsmacht, cybersecurity, inlichtingen- en informatiepositie, en de integrale migratie-agenda.

Drie pijlers van de GBVS: voorkomen, verdedigen, versterken

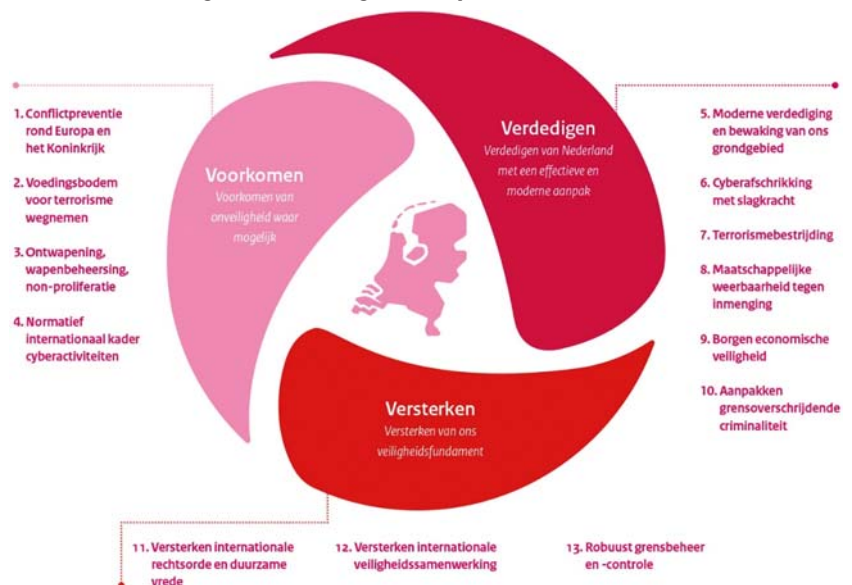
De GBVS veiligheidsaanpak is gestoeld op drie pijlers: voorkomen, verdedigen, en versterken (zie figuur 1). Deze vergen gelijktijdige inzet in het buitenland en versterken elkaar. De eerste pijler van de veiligheidsaanpak in de GBVS – voorkomen – richt zich op conflictpreventie rond Europa en het Koninkrijk, het wegnemen van de voedingsbodem voor terrorisme, ontwapening, wapenbeheersing, non-proliferatie van massavernietigingswapens, en het bevorderen van een normatief

internationaal kader voor cyberactiviteiten. Het kabinet ziet deze focus als de voornaamste manier om de (grond)oorzaken van onveiligheid vroegtijdig te adresseren.

De tweede pijler – verdedigen – richt zich op de moderne verdediging en bewaking van ons eigen en het bondgenootschappelijk grondgebied, cyber afschrikking met slagkracht, terrorismebestrijding, maatschappelijke weerbaarheid tegen buitenlandse inmenging, het borgen van de economische veiligheid, en het aanpakken grensoverschrijdende criminaliteit. Hier is overlap met de eerste pijler omdat een goede verdediging ook afschrikwekkend werkt en dus tevens een preventief karakter heeft.

De derde pijler – versterken – richt zich op versterking van de internationale rechtsorde, inclusief vredesmissies en crisisbeheersingsoperaties, versterking van de internationale veiligheidssamenwerking, en een robuuste en evenwichtige inzet van geïntegreerd grensbeheer en -controle. Deze pijler raakt nauw aan zowel de inzet op voorkomen en verdedigen en is daarvoor in veel gevallen een belangrijke randvoorwaarde.

Schematische weergave GBVS veiligheidsaanpak

Anticiperend, preventief en internationaal ingebed veiligheidsbeleid

Het kabinet streeft met deze aanpak een anticiperende en preventieve buitenlandse veiligheidsagenda na die geschikt is voor de langere termijn. Dit is in lijn met de *EU Global Strategy*, ontwikkelingen binnen het NAVO-bondgenootschap, de *Sustainable Development Goals*, en de hervormingsagenda van de VN. Aansluiting bij prioriteiten in deze internationale kaders en internationale veiligheidssamenwerking is een belangrijk uitgangspunt voor de GBVS. Anticiperend en preventief veiligheidsbeleid is ook een efficiency maatregel omdat symptoombestrijding niet duurzaam is en op de lange termijn simpelweg te veel capaciteit vergt.

Effectief veiligheidsbeleid behelst een – ook door de WRR bepleite – mensgerichte aanpak (*human security*). Daarom hebben de belangen en vrijheden van burgers (*civic space*) een centrale plek in de GBVS. De

geografische focus van de buitenlandse inzet voor de veiligheid van Nederland komt nog scherper op de regio's rond Europa en het Koninkrijk te liggen. Ontwikkelingen daar hebben veelal de grootste impact op onze veiligheid. Wereldwijde inzet blijft op sommige terreinen ook noodzakelijk, bijvoorbeeld als het gaat om nucleaire non-proliferatie en ontwapening, het tegengaan van cyberdreigingen, het beschermen van de verbindingen die onze veiligheid en welvaart genereren (*flow security*) en economische spionage en sabotage.

Geïntegreerde veiligheidsaanpak

Voor het implementeren van de GBVS is coherent veiligheidsbeleid noodzakelijk waarbinnen strategische doelen, beleid en de inzet van het breed beschikbare instrumentarium nauw met elkaar samenhangen. Vandaar dat de GBVS is gekoppeld aan keuzes op aanpalende beleids-terreinen, waaronder de versterking en modernisering van de krijgsmacht (de Defensienota), het beleid op het gebied van buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking (BHOS-nota), de versterking van de diplomatie, de geïntegreerde migratie agenda, de inzet op economische veiligheid, de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, de Nederlandse Cybersecurity Agenda, de Digitaliseringsagenda, de Internationale Politiestrategie en de Nationale Contraterrorismestrategie. Het geïntegreerde karakter van de inzet op al deze gebieden is een belangrijk leidmotief voor de GBVS. De link met de binnenlandse veiligheidsinzet zal verder zijn beslag krijgen in de geïntegreerde dreigingsanalyse en veiligheidsaanpak, waaraan – zoals eerder aan uw Kamer gemeld – op dit moment interdepartementaal wordt gewerkt.¹

Implementatie en tweejaarlijkse voortgangsrapportage

Voor de implementatie van de GBVS worden geen aparte overleg- of besluitvormingsstructuren in het leven geroepen. De strategische inzet binnen de drie pijlers (Voorkomen, Verdedigen en Versterken) en de daarbinnen geïdentificeerde doelen komt terug in interdepartementale beleids- en operationele plannen, die voor wat betreft de internationale inzet op veiligheidsgebied in nauwe samenhang met deze strategie geïmplementeerd worden. Implementatie van de strategie vindt daarmee plaats binnen de bestaande beleidskaders van de betrokken overheidsorganisaties. Over de voortgang van de GBVS zal tweejaarlijks worden gerapporteerd aan de Tweede Kamer. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken vervult hierbij een coördinerende rol. Hierbij zal rekening worden gehouden met eventueel veranderende mondiale trends en dreigingen en (daarmee) veranderende strategische doelen.

Graag bied ik u de GBVS² hierbij aan, mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, de Ministers van Defensie, Justitie en Veiligheid, Economische Zaken en Klimaat, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksaangelegenheden en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

¹ Kamerstukken II 2017/18, 34 775 X, nr. 72.

² Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke ondersteuning onder griffie nr. 162731.